

ЈП „Србијашуме“ Београд

**ГОДИШЊИ ПРОГРАМ УПРАВЉАЊА РИБАРСКИМ ПОДРУЧЈЕМ
“ЛЕПТЕРИЈА – СОКОГРАД” ЗА 2025. ГОДИНУ**

Стручно лице
Ивана Станковић

дипл.инж.пољ. за сточарство, спец. за ловну привреду

Београд, 2024. године

Правни основ

На основу чл. 17. Закона о заштити и одрживом коришћењу рибљег фонда („Службени гласник РС” бр. 128/14 и 95/18 – др. закон), корисник доноси Годишњи програм управљања рибарским подручјем „Лептерија-Сокоград“ за 2025. годину.

Чланом 19. овог Закона предвиђено је да Годишњи програм управљања рибарским подручјем садржи:

- 1. Процену биомасе и риболовног притиска на рибљи фонд на основу годишњих статистичких показатеља улова риболоваца и рибара;**
- 2. дозвољени годишњи и дневни излов рибе по врстама;**
- 3. динамику порибљавања рибарског подручја по врстама и количини риба, времену и месту порибљавања, као и потребна новчана средства;**
- 4. мере и начин заштите и одрживог коришћења рибљег фонда;**
- 5. програм едукације рекреативних риболоваца.**

Годишњи програм управљања рибарским подручјем „Лептерија-Сокоград“ за 2025. годину се доноси према горе наведеним поглављима, у складу са Програмом управљања рибарским подручјем „Лептерија - Сокоград“ за период 2023-2032. године (Сагласност Министарства заштите животне средине, број 324-07-222/2021-04 од 11. фебруара 2022. године).

1. ПРОЦЕНА БИОМАСЕ И РИБОЛОВНОГ ПРИТИСКА НА РИБЉИ ФОНД НА ОСНОВУ ГОДИШЊИХ СТАТИСТИЧКИХ ПОКАЗАТЕЉА УЛОВА РИБОЛОВАЦА И РИБАРА

Уредбом Владе Републике Србије („Службени гласник РС“, бр. 25/2002) клисура реке Сокобањске Моравице стављена је под заштиту као предео изузетних одлика (ПИО) "Лептерија-Сокоград", утврђена је за природно добро од великог значаја и сврстана у II категорију заштите.

Подручје "Лептерије-Сокоград" обухвата територију општине Сокобања површине 345,33 ха.

Главни водоток је кањонски део реке Сокобањске Моравице у дужини од око 5 км. Сокобањска Моравица као река кречњачког подручја има релативно већа варирања водостаја, током пролећа водостај је највиши, а најнижи током лета и ране јесени. На овом подручју се налази пар крашких и термалних извора.

Рибараско подручје "Лептерија-Сокоград" установљено је на реци Сокобањској Моравици у границама Предела изузетних одлика "Лептерија-Сокоград".

Екосистем реке Сокобањске Моравице има карактеристике брдске реке, кречњачког карактера на надморској висини од 400 до 600 м, одликују се релативно брзим током воде (0,8 до 1,8 м/с), каменитим дном и просечном ширином корита око 4,5 м. Температура воде креће се у истраживаном периоду од 2,7 °С током зиме до 21°С током лета.

У реци Сокобањској Моравици доминирају представници оксифилних и мезостенотермних група бескичмењака и то пре свега ларве инсеката Ephemeroptera и Trichoptera као и амфиподни ракови из рода Gammarus. Константовано је и значајно присуство зелених кончастих алги из рода Cladophora и црвених алги из рода Lemanea.

На рибарском подручју "Лептерија-Сокоград" риболов је забрањен.

Процена биомасе и прираста рибљег фонда

У реци Сокобањској Моравици, у границама рибарског подручја „Лептерија-Сокоград“, констатовано је присуство 6 врста риба: плиска или двопруга уклија (*Alburnoides bipunctatus*), поточна мрена (*Barbus balcanicus*), клен (*Squalius cephalus*), бркица (*Barbatula barbatula*), кркуша (*Gobio obtusirostris*) и поточна пастрмка (*Salmo trutta*).

Стање рибљег фонда на основу биомасе и реалне продукције константованих рибљих врста приказано је у табели 1.

Табела 1. Стање рибљег фонда на основу биомасе и реалне продукције константованих рибљих врста.

Година	2012.		2016.		2019.	
Врста рибе	Биомаса кг/км	Реална продукција кг/км	Биомаса кг/км	Реална продукција кг/км	Биомаса кг/км	Реална продукција кг/км
поточна пастрмка (<i>Salmo trutta</i>)	-	-	55,6	52,8	-	-
поточна мрена (<i>Barbus balcanicus</i>)	2,8	-	4,2	6,1	56,8	46,4
клен (<i>Squalius cephalus</i>)	-	-	6,3	4,7	70,7	60,4
плиска или двопруга уклија (<i>Alburnoides bipunctatus</i>)	1,9	0,5	0,5	-	5,14	4,99
кркуша (<i>Gobio obtusirostris</i>)	-	-	-	-	1,96	-
бркица (<i>Barbatula barbatula</i>)	0,1	-	-	-	0,04	
УКУПНО	4,8	0,5	66,6	63,6	134,6	111,8
СВЕГА за цело подручје	16,32	1,7	<u>333</u>	<u>318</u>	457,6	380,1

Истраживања риболовних вода рибарског подручја “Лептерија Сокоград“ указују на боље стање рибљег фонда, посебно када се упоређује стање популација клена (*Squalius cephalus*) и поточне мрене (*Barbus balcanicus*). Мерени параметри за ове две рибље врсте имају веома повољне односе, па је тако њихова реална продукција знатно већа од потенцијалне.

Са друге стране запажа се одсуство поточне пастрмке (*Salmo trutta*). Узимајући у обзир резултате из претходних година, вероватно је ова врста због више температуре воде мигрирала у горњи ток реке са просечно хладнијом водом.

На основу Правилника о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива (“Службени гласник РС” бр. 5/10, 47/11, 32/16 и 98/16) на рибарском подручју нису присутне строго заштићене рибље врсте. Заштићене рибље врсте: *Alburnoides bipunctatus* (Бернска конвенција додаток III,

заштићене врсте фауне), *Barbus balcanicus* (Правилник-риболовно значајна врста “R”, Директива о стаништима - прилог V), *Gobio obtusirostris* и *Squalius cephalus* (Правилник – риболовно значајне врсте “R”) имају стабилне популације на овом рибарском подручју.

2. ДОЗВОЉЕНИ ГОДИШЊИ И ДНЕВНИ ИЗЛОВ РИБЕ ПО ВРСТАМА

Цео ток реке Сокобањске Моравице који протиче кроз рибарско подручје “Лептерија - Сокоград” проглашен је за посебно станиште риба. Ово посебно станиште има велики значај за очување рибљег фонда не само рибарског подручја “Лептерија - Сокоград” већ и рибљег фонда целог екосистема реке Сокобањске Моравице. Метапопулације рибљих врста на овом делу тока представљају природни резерват специјске и генетичке разноврсности.

На реци Сокобањској Моравици у границама рибарског подручја “Лептерија-Сокоград” забрањен је сваки облик риболова током 2025. године.

3. ДИМАНИКА ПОРИБЉАВАЊА РИБАРСКОГ ПОДРУЧЈА ПО ВРСТАМА И КОЛИЧИНИ РИБА, ВРЕМЕНУ И МЕСТУ ПОРИБЉАВАЊА, КАО И ПОТРЕБНА НОВЧАНА СРЕДСТВА

Програмом управљања рибарским подручјем “Лептерија - Сокоград” за период 2023-2032. године, порибљавање као мера унапређења рибљег фонда није предвиђено.

Током 2025. године порибљавање није планирано као ни издвајање новчаних средстава за ту намену.

4. МЕРЕ И НАЧИН ЗАШТИТЕ И ОДРЖИВОГ КОРИШЋЕЊА РИБЉЕГ ФОНДА

Током 2025. године спроводе се следеће мере заштите:

- У посебном станишту риба које обухвата цео ток реке Сокобањске Моравице који протиче кроз заштићено подручје и ограничено је координатама: N: 43.642657 и E: 21.881436 до N: 43.640420 и E: 21.902004 предузимају се следеће мере и забране:

- границе посебног станишта риба су адекватно обележене;
 - забрањене су све активности и радње којима се могу нарушити природне еколошке одлике посебног станишта риба. Забрана наведених радњи је истакнута на видном месту, на инфо-табли;
 - посебно станиште риба се обилази редовно и контролише његово стање и очуваност.
- Организује се појачано чување делова реке на којима се мрести поточна пастрмка (*Salmo trutta*) такозвана “бојишта” и то током целог процеса трајања мреста.
 - Редовним контролама и обиласцима подручја, спречава се сваки покушај самоиницијативног или нестручног порибљавања, односно уношење неке алохтоне врсте (или алохтоног хаплотипа поточне пастрмке) у риболовну воду рибарског подручја.
 - Стална контрола подразумева и мере опомена и удаљавања са риболовне воде или санкционисања у границама овлашћења свих риболоваца који не поштују забрану риболова, односно баве се криволовом на овом подручју.
 - Обавештава се надлежни инспектор заштите животне средине о сваком уоченом облику загађивања реке на рибарском подручју. Ово подразумева откривање могућих последица изливања отпадних вода из руралних насеља узводно од заштићеног подручја као и одлагање чврстог отпадног материјала посебно од стране туриста на обалама реке.

5. ПРОГРАМ ЕДУКАЦИЈЕ РЕКРЕАТИВНИХ РИБОЛОВАЦА

Имајући у виду специфичност подручја и његов значај као посебно станиште риба где рекреативни риболов није дозвољен, едукација рекреативних риболоваца врши се преко садржаја штампаног едукативног материјала у виду брошуре, са законским и подзаконским правилима понашања рекреативних риболоваца на риболовној вод.

Едукација рекреативних риболоваца у 2025. години организоваће се у складу са Правилником о обиму и садржини програма едукације рекреативних риболоваца (“Службени гласник РС” бр. 3/16). Предвиђено је одржавање два заједничка едукативна скупа са рибарским подручјем „Сићевачка клисура“.

